

Варіант 1
Завдання I етапу
Всеукраїнської учнівської олімпіади
з української мови та літератури
2026-2027 н.р.
9 клас

Українська мова

Завдання 1-15 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких лише ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ. Учасники одержують по 1 балу за кожну правильну відповідь.

1. Апостроф треба писати в усіх словах рядка

- А р..яска, рутв..яний, інтерв..ю, арф..яр
- Б стерв..ятник, різьб...яр, ф..юзеляж, Мін..юст
- В в..язкий, цв..ях, торф...яний, кур..йоз
- Г з..ясувати, верб..я, матір..ю, луб..яний

2. Немає орфографічних помилок у варіанті

- А баский, уманський, Маньчжурія, склепінчастий
- Б сурмяний, вісьмома, нянчин, ковзкий
- В подільський, тоньший, женшень, бриньчати
- Г волинський, сядьмо, неньчин, дерзкий

3. Спрощення приголосних НЕ треба позначати на письмі в усіх словах рядка

- А тиж..невий, доблес..ний, проїз..ний, контекс..ний
- Б шіс..надцятирічний, контрас..ний, зап'яс..ний
- В улес..ливий, безвиїз..ний, форпос..ний, хвас..ливий
- Г піаніс..ці, хворос..няк, аванпос..ний, компетентніс..ний

4. Із дефісом слід писати всі прислівники рядка

- А по/українськи, по/перше, віч/на/віч, де/не/де
- Б на/жаль, по/двоє, будь/коли, врешті/решт
- В що/дня, по/новому, сам/на/сам, без/кінця
- Г до/речі, віч/на/віч, по/одинці, хтозна/коли

5. Разом треба писати всі слова в рядку

- А військово/зобов'язаний, червоно/гарячий, велико/луцький, мало/вживаний
- Б лимонно/кислий, суспільно/корисний, діаметрально/протилежний, велико/ваговий
- В геолого/розвідувальний, гіркувато/солоний, ново/грецький, морозо/тривкий
- Г кредито/спроможний, лісо/парковий, зло/ворожий, інвестиційно/будівельний

6. Звук [ч] є в кожному слові рядка

- А отчий, тітчин, качці, чайка
- Б лічба, щогла, чорнило, чугайстер
- В ручці, чемпіонат, річний, човен
- Г куш, чипси, початок, щастя

7. До простого ускладненого належить речення (розділові знаки пропущено).

А Серпневе сонце стирало бруд з білих хаток мережило чорні шляхи що гналися в поле й зникали десь посинівши як річка.

Б Сам з діда-прадіда селяк він чудово вмів би допомогти селянинові чи то казанню чи науковими порадами.

В З Сулейманом прожив десять років у Манісі де султан Селім тримав свого єдиного сина спадкоємця трону лише зрідка дозволяючи тому посидіти своїм намісником у Стамбулі.

Г Паша заганняючи до смерті коней мчав з Едірне щоб принести в Манісу вість про султанову смерть перш ніж про це довідаються у Стамбулі.

8. Правильно утворено форми родового відмінка однини всіх іменників чоловічого роду в рядку

А документа, факультету, Києва, словника

Б університета, понеділка, вокзалу, колектива

В підручнику, вересня, процесу, директора

Г ліцея, аналізу, Дніпра, кабінета

9. Тире між підметом і присудком обов'язково слід поставити в реченні (розділові знаки пропущено)

А Мудрість не привілей обраних.

Б Свобода найвища форма особистої відповідальності.

В Її мовчання наче переконлива відповідь.

Г Саме він автор цієї концепції.

10. Орфографічну помилку допущено в рядку

А Велика Ведмедиця, Чумацький Шлях

Б Національний банк України, Верховний Суд

В орден князя Ярослава Мудрого, Нобелівська Премія

Г Бабин Яр, Андріївський узвіз

11. Правильно утворено форму орудного відмінка числівника 253 в рядку

А двохстами п'ятдесятьма трьома

Б двомастами п'ятдесяттю трьома

В двомастами п'ятдесятьма трьома

Г двомастами п'ятдесяти трьома

12. Означено-особова частина є в структурі речення:

А Посміхатися й бути в доброму гуморі було його основною властивістю, критерієм його ставлення до світу.

Б Але почував він себе посланцем, що виконує надзвичайно важливе, тільки чуже доручення.

В Тепер рибник мав поквитатись за ці вигоди, хоч роки ті вже минули, та й були зовсім не такі, щоб їх приємно згадувати.

Г Живу не так, як хочу, а як ти мені кажеш в твоїх незліченних «треба», у безконечних «мусиш».

13. До ускладнених вставленою конструкцією належить речення (деякі розділові знаки пропущено)

А Може і я обернусь тоді у бездушний предмет який нічого не відчуває в «ніщо».

Б Так взяв знаєте в пальці чудову сочисту сливу... і почув в роті приємний солодкий смак...

В Хоч гнів проти Максима в ньому вже геть перегорів а сам Гнідий навряд чи спромігся б щось йому сказати він взагалі відігравав у цій дивацькій родині роль статиста проте хлопцеві було б прикро навіть їх побачити.

Г І коли зрештою сплигнув на землю червоний від натуги й задоволення то повернувшись до дверей побачив жінку з дійницею в руці.

14. Правильне тлумачення слова «царина» наведено в рядку

Машина вискочила на царину, де пахло полином та придорожнім пилом, і помчала вглиб безмежного степу.

А галявина у густому лісі

Б магічна місцевість

В необроблене, поросле травами поле

Г гора посеред поля

15. Правильно утворені форми кличного відмінка в усіх словах рядка

А кравцю, Юрію, Павле, товариш

Б шевче, Генріху, воротарю, весляре

В женцю, мудрецю, Олю, Вікторе

Г Галино, бабусе, козаче, молодче

Завдання 16 і 17 передбачають установлення відповідності. До кожного рядка, позначеного ЦИФРОЮ, доберіть відповідник, позначений БУКВОЮ. За кожну правильно утворену логічну пару учасники одержують 1 бал.

16. Установіть відповідність між реченнями та видами вжитих у них присудків

1) простий дієслівний присудок	А) Він вірив, що хто буде постить у ту п'ятницю, той не буде в воді потопати.
2) складений іменний присудок із дієслівною зв'язкою	Б) Низенька, чорнява, завітчана польовими квітками, вона й трохи не схожа була на селянок, часто запечених сонцем, високих, іноді дуже неповоротких дівчат.
3) складений дієслівний присудок	В) Довгий літній день.
4) складений іменний присудок із пропущеною дієслівною зв'язкою	Г) І тут мама заходилася розповідати.
	Д) Мова – глибина тисячоліть.

17. Установіть відповідність між реченнями та відокремленими другорядними членами в них (розділові знаки пропущені)

1) відокремлений уточнювальний член речення	А) На самому краї села стояла невеличка хатка вікнами на широкий шлях.
2) відокремлене означення	Б) Тут у моєму древньому Києві завжди напрочуд гарно.
3) відокремлена обставина	В) Не маю більше шляхів окрім цього.
4) відокремлений додаток	Г) Не розв'язавшись з такою думкою він вийшов на згірок – подивитись куди пішла дівчина.
	Д) Можливо то зірка провідна для неї.

18. Установіть відповідність між словами та частиною мови, до якої вони належать.

1. Дівчина, обсіпана квітками, Іде, <u>немов</u> (1) пливе лебедонька в воді.	А займенник
2. Стрельнув хтось з рушниці. Так по селу <u>і</u> (2) покотилось.	Б прийменник
3. Було ще не пізно – <u>тільки</u> (3) починало смеркати.	В сполучник
4. Аліна, <u>незважаючи на</u> (4) свій жвавий, веселий характер, читала серйозні книжки.	Г прислівник
	Д частка

19. Увідповідніть наголошені склади зі словами.

1. в усіх словах наголос на І складі	А посередині, добовий, зобразити, болотистий
2. в усіх словах наголос на II складі	Б причіп, косий, випадок, підлітковий
3. в усіх словах наголос на III складі	В курятина, фольга, привезти, свердло
4. в усіх словах наголос НЕ на I складі	Г предмет, рукопис, ненавидіти, фартух
	Д жалюзі, жаркий, дочка, фаховий

20. Установіть відповідності між словами, та членами речення, якими вони є.

1. Хата хоч старенька, та чепурна, біла, — видно, біля неї ходили хазяйські руки; двір виметений, чистий; огорожа ціла, хоч і <u>низенька</u> , а ворота дощані-хрещаті.	А додаток
--	-----------

2. Як не мучились вони цілу ту ніч, що вже не думали, а все-таки не видумали <u>нічого</u> для себе утішного.	Б присудок
3. Недалеко от Богуслава, коло Росі, в довгому покрученому яру розкинулось село <u>Семигори</u> .	В підмет
4. Кайдаш пішов у вітвар <u>служить</u> за паламаря, посвітив свічки перед образами й подав священикові кадильницю...	Г означення
	Д обставина

Українська література

Завдання 21-35 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких лише **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**. Учасники одержують по 1 балу за кожну правильну відповідь.

21. До народних дум належить твір, у якому події відбуваються на:

- А Різдво
- Б **Великдень**
- В Зелені свята
- Г Покрову

22. Автором твору, герой якого, вирвавшись на волю й побачивши власну природну білизну, забруднює себе, щоб знову не відрізнятись від інших, є

- А Михайло Петренко
- Б Максим Рильський
- В Богдан Лепкий
- Г **Володимир Дрозд**

23. Яку пару творів найвиразніше об'єднує мотив втрати або забуття Батьківщини?

- А «Тореадори з Васюківки» і «Таємниця козацького скарбу»
- Б «Сто тисяч» і «За двома зайцями»
- В **«Євшан-зілля» і «Журавлі»**
- Г «Дивак» і «Федько-халамидник»

24. Дочкою Прометея називають авторку, до чийого доробку НЕ належить твір

- А «Мрії»
- Б «Як дитиною, бувало...»
- В «Тиша морська»
- Г **«Дарунки скіфів»**

25. Хто є автором твору, головний герой якого, мудрий старий ватажок, сповідує колективізм, відповідальність перед громадою і жертвність?

- А Іван Нечуй-Левицький
- Б Григій Тютюнник
- В **Іван Франко**

Г Наталка Малетич

26. Який герой найбільш послідовно чинить опір соціальній несправедливості та поневоленню?

- А Герасим Калитка
- Б **кінь Шептало**
- В Харитя
- Г Свирид Голохвостий

27. У якому творі свобода постає найвищою цінністю, заради якої людина здатна ризикувати життям?

- А «Тореадори з Васюківки»
- Б «Таємниця козацького скарбу»
- В **«Дорогою ціною»**
- Г «За двома зайцями»

28. Хто є автором повісті, герой якої не бажає коритися панові, залишає рідне село та зберігає бунтівну вдачу навіть після повернення?

- А **Іван Нечуй-Левицький**
- Б Іван Карпенко-Карий
- В Іван Білик
- Г Іван Франко

29. Уособлення вжито в поетичних рядках

- А Навколо височіють гори, / Між горами дзюрчить вода.
- Б Ще навколо біло-біло, / Та вже сонечко пригріло.
- В То пролетить березовий листочок, то пробіжить невидимий їжак...
- Г **Осінь... Ніжно сміється до вітру, / Грає цілунками з ним переливними.**

30. Ліро-епічний твір, що поєднує фантастичну розповідь про перетворення з глибокими емоціями та почуттями:

- А **«Тополя»**
- Б «Ворона й Чиж»
- В «Пісня про матір»
- Г «Ой не ходи, Грицю...»

31. Як називають автора твору «Орел і Черепаха»?

- А **мандрівним філософом**
- Б Каменярем
- В сином Волині
- Г співцем краси

32. Найкращою асоціацією до твору Івана Тобілевича, який вивчають у школі, є

- А національна пам'ять
- Б **згубна влада грошей**
- В боротьба за незалежність
- Г праця, яка не потребує винагороди

33. Картина буремної ночі відкриває твір:

- А «Микола Джеря» І. Нечуя-Левицького

- Б «Кольорові миші» Ліни Костенко
 В «Причинна» Тараса Шевченка
 Г «Лебеді материнства» В.Симоненка

34. Що таке пролог у літературному творі?

- А короткий вступ до твору, у якому автор пояснює його зміст
 Б основна частина твору, у якій розгортаються події
 В заключні слова автора, що підсумовують зміст твору
 Г **вступ, що містить розповідь про події, які передували основному змісту**

35. Що не належить до ознак історичних творів?

- А прославлення боротьби народу за свободу, героїзм і розвиток нації
 Б наявність серед головних або другорядних героїв реальних постатей
 В прагнення передати дух часу, побут і психологію
 Г **наявність розслідування, яке ведуть герої чи один із них**

Завдання 36-40 передбачають установлення відповідності. До кожного рядка, позначеного ЦИФРОЮ, доберіть відповідник, позначений БУКВОЮ. За кожну правильно утворену логічну пару учасники одержують 1 бал.

36. Установіть відповідність між автором і характеристикою головного героя його твору.

1 автор твору мав псевдонім Гнат Карий	А бере на себе чужу провину та платить за це життям
2 автор твору був членом Товариства українських поступовців	Б вступає у тривалу боротьбу проти соціального поневолення
3 автор твору завжди ходив з парасолькою, одним маршрутом та прокидався в однаковий час	В прагне збагатитися шляхом придбання фальшивих грошей
4 автор твору створив альтернативну історію Львова	Г має поетичну душу та погоджується на загибель заради інших
	Д ззовні пристосовується до середовища, але відчуває свою винятковість

37. Установіть відповідність між творами, цитати з яких наведено, і жанрами, до яких вони належать

1 «Сумно і непривітно тепер в нашій Тухольщині! Казкою видається повість про давні часи і давніх людей».	А народна дума
--	----------------

2 «Ви ударяйте на гроші – гроші всьому голова».	Б байка
3 «Краще в ріднім краї милім полягти кістями, сконати, ніж в землі чужій, ворожій в славі й шані пробувати!»	В комедія
4 «Немає гіршої муки, як хворіти думками, а хворіють думки, позбавляючись природженого діла».	Г поема
	Д історична повість

38. Установіть відповідність між художніми засобами та рядками, у яких їх ужито, з твору Сергія Жадана «Чекають вечора люди, схожі на равликів...»

1 епітет	А «несеш на спині свій дім», «льодяники надії»
2 порівняння	Б «люди, схожі на равликів», «лінія кордону, мов соснова гілка», «ключі... як засушену квітку»
3 метафора	В запекла віра, беззахисна Європа, упокорений час
4 антитеза	Г «позбавлені дому, проте не позбавлені серця»
	Д «Будьте мужніми, равлики...»

39. Установіть відповідність між ключовими словами з біографії авторів і назвами їхніх творів

1 шістдесятник, брат Григорій, Полтавська область, Шевченківська премія	А «Засвіт встали козаченьки», «Ой не ходи, Грицю...»
2 поезія, Національна спілка письменників України, дитяча література, журналістика	Б «Мій ангел такий маленький...», «Коли до вас темної ночі...»
3 Василь Енгельгардт, Кирило-Мефодіївське братство, Академія мистецтв, «Живописна Україна»	В «Кавказ», «Розрита могила»
4 Стеблів, Київська духовна семінарія, реалізм, «...всеобіймаюче око України»	Г «Запорожці», «Микола Джеря»
	Д «Дивак», «Климко»

40. Установіть відповідність між письменником і висловлюванням про нього.

1 Ліна Костенко	А «Її індивідуалізм – бурхливий протест проти квоності й дрімливості громадянства...»
2 Михайло Коцюбинський	Б «Як не можна уявити весни без березневої безпосередності, а осені без вересневої щедрості, так не можна уявити нашої поезії без...»
3 Леся Українка	В «Жіноче обличчя культурного явища, яке ми зовемо «Шістдесятник», можливо, і всієї української поезії 20 століття».
4 Володимир Сосюра	Г «Поет жив у час, що заправив генія на роль блазня. І поет згодився на цю роль... Він обрізав усякі живі контакти, замінивши їх цілком офіційною інформацією. У цих умовах поет міг тільки конати, а не рости».
	Д В тугому комірці, з тяжким портфелем, Охайний, чепурний і мовчазний, Він перебував тут вік свій нелегкий Над статистичним ділом невеселим.

Ключ: 1Г, 2А, 3Б, 4А, 5А, 6Г, 7Б, 8А, 9Б, 10В, 11В, 12Г, 13В, 14В, 15Б, 16: 1А, 2Б, 3Г, 4Д; 17: 1Б, 2А, 3Г, 4В; 18: 1В, 2Д, 3Г, 4Б; 19: 1Б, 2Г, 3А, 4Д; 20: 1Б, 2А, 3Г, 4Д

21Б, 22Г, 23В, 24Г, 25В, 26Б, 27В, 28А, 29Г, 30А, 31А, 32Б, 33В, 34Г, 35Г, 36: 1В, 2А, 3Б, 4Г; 37: 1Д, 2В, 3Г, 4Б; 38: 1В, 2Б, 3А, 4Г; 39: 1Д, 2Б, 3В, 4Г; 40: 1В, 2Д, 3А, 4Б.